

Nejlepší sportovci Havířova roku 2003

Absolutní vítěz v kategorii dospělých:

Tomáš Matykiewicz – sportovní klub vzpírání Baník Havířov, reprezentant ČR, v r. 2003 1. místo na Mistrovství ČR a 12. místo na Mistrovství světa, kvalifikace na OH.

Absolutní vítěz v kategorii juniorů a dorostu:

Michaela Kohutová – kulturistka z ISS Fit klubu, 1. místo na Mistrovství světa juniorů

Absolutní vítěz v kategorii žáků:

Petra Kocurová – Klub vodního lyžování, 1. místo na ME figurální jízda, 2. ME kombinace, 3x 1. místo MČR juniorů.

Absolutní prvenství mezi tělesně handicapovanými sportovci:

Ivan Karabec – Klub stolního tenisu Baník Havířov, 1. a 3. místo ME dvouhra mužů.

Absolutní prvenství mezi tělesně handicapovanými – družstva:

Družstvo mužů – Sportovní klub stolního tenisu.

Absolutní vítězové v kategorii družstev:

Muži vzpírání SKV Baník Havířov

Juniorky Sportovního klubu moderní gymnastiky

Žáci Sportovního klubu vzpírání Baník Havířov.

Trenéři

Pavel Khek (vzpírání Baník Havířov), **Alena Přehnilová** (školní Sportovní klub ZŠ K. Světlé – skupinová gymnastika), **Evžen Kotásek**, **Oldřich Benda**, **Kamil Marták** (Slavia Havířov), **Josef Bělíca** (TJ Baník Havířov – karate), **Emil Brzoska** (Baník Havířov, vzpírání), **Radka Přehnilová** (Sokol Havířov – estetická skupinová gymnastika) a **Štefan Močárník** (ISS Fit klub – kulturistika).

Zasloužilí pracovníci TV a sportu

Josef Kocur, **Petr Klajmon**, **Vlastimil Reich**, **Edita Chwistková**, **Otakar Kučera**, **Robert Kunčický**, **Rudolf Šimek**.

Jednotlivci dospělí

1. místo **Tomáš Matykiewicz**

dále bez pořadí: **Kateřina Janečková** (moderní gymnastika), **Kateřina Kajzarová** (TJ Sport Moravia), **František Chmelka**, **Marcela Uherková**, **Kateřina Štanglerová**, **Roman Brychta** (všichni modelářský klub SMČR MK), **Roman Špaček** (Slavia Havířov – kulturistika), **Martin Vaculík** (Slavia Havířov – korbál), **Ondřej Broda** (Slavia Havířov – plavání), **Radek Veselík** (Baník Havířov – vzpírání), **Martin Kocur** (Klub vodního lyžování), **Igor Lešínský** (Autosport Klub Formule), **Michal Staňek** (AC Havířov).

Junioři a dorost

1. místo Michaela Kohutová

dále bez pořadí: Jaromír Zlámal, Ivo Mikulec, Matěj Urbánek (všichni Baník Havířov – stolní tenis), Michal Barvík, Jaroslav Stančík, Pavel Vavříček (všichni AC Havířov), Tereza Kalinová (vodní lyžování), Karolína Bobková, Libor Gurecký, Adam Horváth, Jan Gajdoš, Roman Trnka, David Kovařík, Marián Dodulík (všichni TJ Baník Havířov – karate), Martin Kubica, Pavel Lasota, Marie Mičková, Milan Jadamec (všichni Baník Havířov – vzpírání), Jiří Černota, Michal Peterek (oddíl kulturistiky), Vojtěch Skalík, Martin Hošek, Radek Jantoš (všichni Florbalový klub Torpedo), Zuzana Bálintová, Dominika Urbanová, Martin Bravenec (TJ Sport Moravia – bojová umění), Miroslav Bača (Billiard club KIMEX).

Žáci

1. místo Petra Kocurová

dále bez pořadí: Tereza Onderková, Kristina Janečková (sportovní gymnastika), Vojta Sedlák (modelářský klub), Zuzana Baďurová (TJ Start Havířov), Robert Braš (Slavia – plavání), Sylvie Komendová (Slavia – košíková), Adam Vašura (rádiový orientační běh), Michal Mička, Lumír Gregor, Michal Pařízek, Petr Kaluža, Pavel Kaluža (Sportovní klub vzpírání Baník), Helena Holubová (krasobruslařský klub AZ), Denis Dudáš, Jan Gorlinský (oddíl karate), Lukáš Izariáš, Věra Urbaníková, Lukáš Chládek (klub vodního lyžování), Miroslav Savka (minikáry), Jakub Crha, Aleš Pekárek, Hana Zelcová (vzpírání), Martin Surmaj, Martina Skokánková (TJ Sport Moravia – boj. umění), Radek Bocek (modelářský klub).

Družstva dospělí

1. místo Sportovní klub vzpírání Havířov

dále bez pořadí:

Sokol Havířov oddíl estetické skupinové gymnastiky

Sportovní klub moderní gymnastiky Havířov

Slavia Havířov – oddíl korfbalu

TJ Baník Havířov – oddíl karate

Junioři

1. místo Sportovní klub moderní gymnastiky

dále bez pořadí:

TJ Baník Havířov – oddíl karate

Sportovní klub vzpírání Baník Havířov

Slavia Havířov – oddíl košíkové

Žáci

1. místo Sportovní klub vzpírání Baník Havířov

dále bez pořadí:

Sportovní klub moderní gymnastiky

Florbalový klub Torpedo

TJ Baník – oddíl karate

Havířovští sportovci nejlepší v kraji

Moravskoslezský kraj vybíral a oceňoval Sportovce roku. Oceněných bylo pouze 35 sportovců, družstev a osobností. V tomto úzkém sítu uvízlo 10 sportovců a kolektivů z Havířova.

Michaela Kohutová z IDSS Fit klubu za 1. místo na MS v kulturistice,

Dominika Urbanová z TJ Sport Moravia za 1. místo na MS v kickboxu,

Adam Vašura ze SZ ROB za 1. místo na ME v rádiovém orientačním běhu,

Družstvo žákyň SK moderní gymnastiky za 1. místo na MR ve společných skladbách,

Kateřina Kajzarová z TJ Sport Moravia za 4 vítězství na MS kung fu,

Tomáš Matykiewicz z SKV Baník za 1. místo na MR ve vzpírání,

Družstvo mužů TJ Baník za 1. místo na MR v karate,

Družstvo žen TJ Sokol za 3 vítězství na MR v estetické skupinové gymnastice,

Martina Kniezková z SK Beskyd handicap za 1. místo a světový rekord na ME v hodů diskem a oštěpem,

Jaroslav Bába z SSK Vítkovice za 1. místo na ME ve skoku vysokém.

Kruh přátel Havířova při Muzeu Těšínska

Bezmála již třináct let vyvíjí od roku 1991 skromnou, nenápadnou, leč velmi užitečnou kulturně-osvětovou a vzdělávací činnost toto dobrovolné sdružení zájemců o regionální historii, vlastivědné poznání a sled politických událostí v rámci těšínského regionu i v širším měřítku Ostravska a kraje. Samotné označení zmíněného zájmového sdružení je sice úzce spjato s prezentací a popularizací nejmladšího našeho města, ale ve skutečnosti sleduje širší zájmy. Účel Kruhu je založen na předpokladu, že má-li si uvedené město postupně utvářet vlastní tradice, vyžaduje to jeho daleko hlubší poznání než se může na první pohled zdát. Příznivcům Havířova přitom ani tak nejde o získání náklonnosti k němu, ačkoliv takový úmysl není vůbec zanedbatelný, ale především o jeho samotné poznání z různých pohledů a v rámci sepětí s územím Těšínska, v němž město leží. Kruh účelově vznikl s nástupem demokratické společnosti při Muzeu Těšínska a nepotřeboval k tomu žádných schvalovacích pokynů.

Náplň činnosti příslušného Kruhu se vykrystalizovala přirozenou formou z obecného zájmu jednotlivců i kolektivu pravidelně se stýkat a vzájemně obohacovat novými poznatky. Vyslovený „postulát“ se ukázal být natolik přitažlivý, že ani s narůstajícím časem nic neztratil na aktuálnosti, která je mu od založení příznačná. Poměrně různorodý kolektiv několika desítek zájemců o danou problematiku se s úplnou samozřejmostí jednou za měsíc ochotně stýká, obvykle s nevšedním očekáváním. Zaslouží si připomenout, že s iniciativy těšínského muzea a některých jeho pracovníků či příznivců, zejména zásluhou Radima Prokopa (čestný předseda od založení), Marie Kaštovské a někdejší ředitelky Muzea Těšínska Věry Tomolové byly učiněny rozhodující kroky, aby zmíněné sdružení mohlo vzniknout. K nim se později připojil Petr Beck spolu s dalšími muzejními pracovníky. Okruh zájemců o činnost Kruhu si získal přízeň veřejnosti nejrůznějších profesí, hlavně pedagogů, technické inteligence, projekčních institucí, zaměstnanců veřejné správy, umělecké sféry a jiných oborů. Besedy zaujaly i představitele města včetně nynější primátorky Milady Halíkové nebo bývalého náměstka magistrátu Jiřího Slavíka. Díky havířovským expozicím muzejního oddělení a přitažlivosti Kruhu přátel města se uskutečnila v muzejních zařízeních zasedání kulturní a letopisecké komise. Zveřejňování muzejních informací včetně činnosti příslušného Kruhu v Radničních listech nebo na internetových stránkách města je dobrým příslibem spolupráce mezi Muzeem Těšínska a Magistrátem Havířova.

Kromě různých besed staly se důležitou formou vzdělávacích programů vhodně vybrané exkurze za významnými historickými a kulturními památkami, do výrobních provozů průmyslových závodů, muzejních zařízení, městských památkových rezervací, přírodně chráněných území, zanikajících hornických kolonií a archivních institucí. Exkurze se týkaly rovněž přilehlého polského pohraničí Těšínského Slezska. Významným prostředkem k oživení minulosti se staly vzpomínky pamětníků a přímých účastníků důležitých událostí. Vlastními zážitky a osobními postřehy přispěli členové Kruhu též k obohacení muzejní dokumentace, ke zpracování některých historických publikací, k upřesnění původních názvů rybníků v katastrálním území Šumbarku a povodí řeky Lučiny. Za velmi přínosné mohou být považovány doklady a svědectví o způsobu života v bývalých koloniích, představujících nyní již téměř zaniklou formu bydlení a poslední zbytek folklóru v dřívějším průmyslovém osídlení OKR. Zvláštní atmosféru vždy přinášely předvánoční besedy doprovázené zpěvem koled a natáčené na magnetofonový záznam pro muzejní účely a sledované televizí.

Pro malou předvídatost o důležitosti dokumentace vlastivědného kruhu se nepodařilo plně uchovat široký tematický obsah přednášek za celé trvání tohoto sdružení, a v hodnocení jsme zde pouze odkázáni na neúplné záznamy podle ročních plánů činnosti. V prvních letech

se hlavní pozornost soustřeďovala na problematiku města v nových demokratických podmínkách a na složitost vývoje v útlumovém období ekonomiky kraje. Postupně se tematika besed ustálila na kombinaci přednášek s exkurzními formami poznávání Těšínska a celého Ostravska. Převaha starší generace mezi příznivci Kruhu umožňovala využívat v hodnocení události „historické paměti“, zejména v klíčových situacích, k jakým patřilo období Mnichova, pražských vysokoškolských demonstrací za přímého svědectví přednášejícího, dvojí okupace Těšínska, heydrichiáda, Slovenské národní povstání, boje o Duklu, poválečné osídlování pohraničí a okolnosti hromadného přistěhovalectví do Havířova. Hluboký dojem zanechala návštěva míst, která někteří důvěrně znali ze svého mládí nebo z důležitých životních etap: Ostrava s pamětihodnostmi centra, Lanek s muzeem uhelného hornictví, Opavsko s pevnostním pásmem, Hlučínsko se zastřenou minulostí, oblast lašského kulturního vlivu s moravským Betlémem Brušperkem či Frýdkem-Místkem, beskydské podhůří, rázovité pomezí jižního Těšínska s Hřávou na styku s polským a slovenským příhraničím, kulturní památky Cieszyna a průmyslová oblast Ostravska. Obohacením osobních zážitků byly exkurze do Dolu Michal, významných kulturních zařízení včetně fryštátského zámku, Okresního archivu v Karviné a do provozů některých pivovarů, konkrétně v Nošovicích, Hlučíně a Ostravě. Nelze opomenout ani zájezd do archeologického naleziště v Chotěbuzi. Nezapomenutelný dojem mezi všemi příznivci Kruhu zanechala v intimním prostředí havířovského muzea kolektivní výuka zpěvu staré slezské hymny „Slezsko, vlasti milovaná“ pod vedením čtyřidevadesátiletého sbormistra pana Svrčiny, jinak lidového výtvarníka a celoživotního pracovníka v hornictví.

K doplnění bohatých aktivit a činnosti vlastivědného sdružení nelze opomenout každoroční výlety do Beskyd ve spolupráci s organizací českých turistů, rekreační putování k okolním přehradám, návštěva farnosti v Dolních Domaslavicích, zájezd do Sedliště, Věřňovic a jiných přitažlivých lokalit Těšínska. Někteří členové Kruhu se rovněž podílejí na publikační a vědecko-výzkumné činnosti, na letopisectví hasičských sborů a další společensky užitečné práci.

A na závěr si zaslouží ještě připomenout jeden fakt, že zakládá-li se účel každého muzea na třech neodmyslitelných požadavcích, a to selekci, tezauraci a prezentaci sběratelských výsledků, snaží se i vlastivědný kruh v rámci těchto kritérií naplnit posledně jmenovaný účelový nárok ze zcela prostého důvodu, který můžeme vyjádřit touhou po neustálém poznávání všeho, co nás vzdělanostně formuje a zdokonaluje.

Radim Prokop a Petr Beck

Z historie životické tragédie 6. srpna 1944.

Asi dvě hodiny po půlnoci 6. srpna 1944 vyjelo zhruba 60 příslušníků gestapa z Těšína do Životic. V Těrlicku se k nim připojili místní němečtí četníci a zvláštní jednotka wehrmachtu. Obklíčili Životice a nad ránem zahájili likvidační akci. Na jejím konci leželo na polích a stráních Životic a přilehlých obcí 36 mrtvých mužů.

Brutální akce gestapa byla odplatou za přestřelku, k níž došlo o dva dny dříve v životickém hostinci Isidora Mokrosze mezi příslušníky gestapa a partyzány skupiny Kamiňského. V přestřelce byli zabiti tři gestapáci a hostinský, na straně partyzánů byl jeden mrtvý a jeden těžce zraněný.

Reakce gestapa na sebe nedala dlouho čekat. Úředníci bludovického obecního úřadu museli okamžitě sestavit seznam občanů Životic. V obci, obklíčené německými vojáky, pak příslušníci gestapa provedli v každém domě prohlídku a po mužích požadovali, aby se prokázali potvrzením o příznání německé státní příslušnosti. Každého, kdo potvrzení nepředložil, odvedli z domu a vzápětí jej zezadu zastřelili.

Během dopoledne bylo zavražděno 36 mužů. Nikdo z nich neměl s partyzánskou skupinou Kamiňského ani s přestřelkou v životickém hostinci nic společného. Bylo mezi nimi 28 Poláků a 8 Čechů – obyvatel Životic, Horní a Dolní Suché a Dolního Těrlicka. Jejich věkový průměr se pohyboval okolo 30 let. Ještě týž den byli mrtví odvezeni na starý židovský hřbitov do Orlové, uloženi společně do hluboké jámy a zasypani.

Několik týdnů po tragédii dostali příbuzní zastřelených úmrtní listy, které jako příčinu smrti uváděly náhlou srdeční smrt, srdeční mrtvici a srdeční slabost. Teprve po válce, 24.6.1945, byly ostatky obětí životického masakru převezeny do Životic a uloženy do mohyly poblíž hřbitova. Čtyři roky po válce byl obětem zavražděným 6. srpna 1944 odhalen v Životicích pomník vytvořený akademickým sochařem Františkem Šwiderem a na místech, kde byla nalezena těla zavražděných, byly postavené kamenné náhrobky. Šest desítek let se u tohoto památníku každoročně koná mírová slavnost, na níž si její účastníci připomínají památku obětí a hluboký smysl jejich odkazu.

MINITEATRO HAVÍŘOV 2004

Od 17.4. do 25.4.2004 probíhal 13. ročník soutěžního festivalu „MINITEATRO HAVÍŘOV 2004“. Tato festivalová přehlídka malých zájezdových profesionálních divadel a jednotlivců hrajících pro děti, jednou za rok přijíždí do Havířova, kde ve zdejší Městském kulturním středisku představuje svá nová představení pro děti.

Pro letošní rok výběrová komise z 21 přihlášených kolektivů vybrala 7 a pozvala je na tento festival. Osmým hostem pak bylo „**Bábkové divadlo Na RÁZCESTÍ**“ z Banské Bystrice, které uvedlo zajímavou kompozici – „divadlo-dílnu, ve které dětské publikum vidělo „putovanie smelého zemiaka z rodné Ameriky až na Slovensko“. Zajímavostí je po představení uskutečněná dílna, ve které si děti z brambor udělají svoje „bábkové, kruplové divadlo“.

Autoři festivalu preferují především srozumitelné klasické náměty v různých provedeních od čistě loutkových až po hraná představení. Je zcela pochopitelné, že povětšinou dvoučlenné soubory si vypomáhají loutkou, od maňásků až po manekýny ve svých sděleních pohádkových syžetů. Ve formě představení pak vznikají scénické útvary širokého záběru, od dramatických až po estrádní formu, která má i dnes platnost, zvláště u pořadů uváděných venku v přírodě. Tyto kolektivy, které ročně na svých zájezdech po republice uskuteční stovky představení, splňují všechna kritéria „Potulných komediantů“, kteří bez stálých dotací doplňují divadelní tvorbu u ještě existujících „obrozeneckých pořadatelů“, kteří pravidelně pořádají „živé“ divadlo pro děti. Mnohde je to jediná možnost, jak se divadlo k dětem dostane. Je zcela pochopitelné, že většina kolektivů, dvojic i jednotlivců si píše svá představení přímo na tělo a tak vznikají autorská divadla, která činí vlastní text nepřenositelným. Často se stává, že představení se neobejde bez loutek, manekýnů i hadrových paňáčů, jejich tvůrci jsou členové souboru.

„**KOLOTOČ V AFRICE**“ je inscenace překypující pohybem, hudbou a loutkami Jaroslava Miltfajta v pestré látkové scéně architekta Pavla Matouška. Rodinné divadlo matky a dcery „**DIVADLO MALÉ(H)RY**“ Zbýtovských z Brna odvedlo velmi dobré představení italské proveniencí.

Jako nováček přivezlo divadlo „**Z PYTLÍČKU**“ z Pardubic kolektivní dílko „**O PRINCEZNĚ MLSALCE**“. Tato poutavá hříčka využívající především řadu loutek-manekýnů, s nimiž herečky Novotná a Paurová originálním a vynalézavým způsobem pracují.

Druhým nováčkem přehlídky se stal představitel divadla „**XAVER**“ Praha, pan František Xaver Watzl, jenž uvedl čistě loutkové představení „**VO HLOUPYM HONZOJ A HUBATEJ MARIÁNĚ**“, které si sám inscenoval dle motivů lidových vyprávění a pohádek J.Š.Kubína. Sám si také vyrobil šestici krásných loutek. Jako snad jediný z mála divadelníků cestuje tento „potulný komediant“ vlakem, autobusem či pěšky za svým dětským divákem. Jeho loutkové divadlo navazuje na pravou loutkářskou tradici slavných Kopeckých.

V jednoduché výpravě, nenáročných kostýmech a s klasickým námětem přijelo „**TODIVADLO**“ z Nového Jičína. Předvedlo „**NEBOJSU**“, jehož vyprávění známe z Werichova podání. Slušné představení dobrého kolektivu.

Jedinou změnu titulu ohlásilo „**BOBO**“ divadlo z Jihlavy. Náhlým onemocněním herečky uvedlo náhradní představení „**O PRINCEZNĚ BARBORCE**“, kterou protagonistka souboru Karel Paštyka přivezl na festival. Domnívám se, že děti si rády zahrály spolu s herci v představení, které se vrací k osvědčeným postupům „strýčka Jedličky“. Zvláště pak jde-li o vystoupení na venkovních jevištích.

V dramaturgii celé přehlídky chceme ukázat i jevištní postupy v širokém rozsahu, které mají nárok, když se ovšem dobře inscenují, na svoje uplatnění. Dobročinnosti, jakožto i nápadům, se meze nekladou. Po celou dobu festivalu spoluúčinkovala kapela „Třeboňských rybníkářů“ pod vedením Jiřího Kršky, která vítala a doprovázela dětské publikum. Svým dílem přispěl také Jan Hulva „Strakonický dudák“ a malérečka vajíček paní Jiřina Boková.

MINITEATRO HAVÍŘOV pak každoročně nabízí jakousi úroveňovou laťku těchto zájezdových scén a pokouší se bojovat se šlendriánem a neumětelstvím, které se stále rozrůstá. Přehlídka byla v tomto ročníku velice vyrovnaná. Nebylo podprůměrných představení. Host festivalu – „Bábkové divadlo“ z Bánské Bystrice prokázalo vysokou úroveň, která je teď na Slovensku. Plně se vyrovná české produkci, snad jen v kvantitě zaostává.

Umělecké sdružení ARTES PRAHA, které je patronem přehlídky, ve svých řadách registruje pět souborů a jednotlivců z cirká 40 stále pracujících volných umělců. Artes pak ve svých řadách může zastupovat umělce na volné noze a pomáhat tak ke zkvalitnění představení pro děti. Jde především o divadla zájezdová, která mohou zajíždět i k těm nejmenším pořadatelům.

Po dvou letech, kdy nebyla udělena hlavní cena „MINITEATRA“, získalo letos tuto trofej divadlo „MRAK“ z Havlíčkova Brodu se svou „NÁMOŘNICKOU POHÁDKOU“, které pravidelně spolupracuje s vynikajícím divadelníkem, loutkářem a režisérem Janem Prokešem. Tento soubor neustále hledá nové formy představení pro děti. Uplatňuje nové náměty a režijní nápady na neotřelé syžety pohádek. Na souboru je vidět pečlivou ruku režiséra J. Prokeše, který s tímto souborem spolupracuje už léta.

Druhou cenu, téměř rovnocennou s hlavní, uděluje samostatně vedená dětská porota, která pečlivě váží svá rozhodnutí pod vedením dětského psychologa. Letos se jí nejvíce líbilo představení pražského divadélka „ANDROMÉDA“ (Dodo Slávik a Andrea Sousedíková), které uvedlo montáž pohádek Josefa Lady, „LOUPEŽNÍK A PRINCEZNA ANKA“, pod režijním vedením Ireny Lahodné. Komediantní, zpívající a hrající v mnoha převlecích Dodo Slávik (známe jej z Hruběšovy Kozlovky) rozesměje dětské publikum ať je to v postavě draka, loupežníka, babičky či sousek. V této inscenaci je především vynikajícím zpěvákem, proto také dostal cenu za mužský herecký výkon.

Cena za režii – udělena Františku Xaverovi Watzlovi, Cena mladého talentu – udělena Báře Karáskové, „TODIVADLO“, Cena obč. sdr. Werichovci za nejveselejší představení – udělena pardubickému divadlu „Z PYTLÍČKU“.

Při slavnostním zahájení a pak na ukončenou asistovala „MINITEATRU“ řada pohádkových bytostí, od čerta přes čaroděje až po pana krále. Pestrému průvodu pak vévodily havířovské mažoretky.

Je nutno poděkovat i statutárnímu městu Havířov, jeho kulturní komisi a Městskému kulturnímu středisku, že spolu s Divadlem „KRUH“ v Havířově zajistili festivalu důstojný průběh a finanční podporu, bez které by se nedal 13. ročník soutěžní přehlídky uskutečnit. Poděkování patří též uměleckému sdružení ARTES PRAHA, které si vzalo nad přehlídkou umělecký patronát.

Je trochu zahanbující, že celá festivalová přehlídka se nese v duchu utajení. Celostátní deníky ani televize o ni jaksi nejeví zájem. Patrně předpokládají, že se to roznese samo. Také tím trpí odpolední představení pro rodiče s dětmi, kdy sál není zaplněn. Ale na to jsou „potulní komedianti“ zvyklí. Snad to za rok bude o fous lepší.

„Ať žije 14. ročník MINITEATRA HAVÍŘOV 2005“

Jiří TIBITANZL, dramaturg

Ze života polské národnostní menšiny v Havířově za rok 2004.

Podle posledního sčítání lidu, žije v Havířově 2823 občanů polské národnosti. Sdružují se v Polském kulturně osvětovém svazu – PZKO. Na území Havířova rozvíjí svou kulturně osvětovou činnost 6 místních skupin PZKO: Havířov-Město 153 členů, Ha-Bludovice 476 čl., Ha-Suchá 290 čl., Ha-Životice 106 čl., Ha-Šumbark 73 čl., Ha-3 Šumbark 28 čl. Dohromady 1126 členů, kteří se podílí na organizování kulturně osvětové práce nebo se účastní akcí pořádaných PZKO. Ve většině místních skupin (MS) PZKO působí kluby žen a seniorů. Členové PZKO se mají možnost pravidelně setkávat a užitečně využívat svůj volný čas, věnovat se zálibám a zájmům. Velkou pozornost věnují MS kultivování mateřského jazyka a národních tradic, udržování a rozvíjení místních regionálních zvyků a nářečí. PZKO úzce spolupracuje s polskou základní školou a mateřskou školou v Bludovicích a pomáhá jim zajišťovat školní akce.

Přehled aktivit všech místních skupin PZKO v Havířově za rok 2004.

10. ledna	MS PZKO – Bludovice	Bal babski	Dům PZKO Bl.
14. února	MS PZKO – Bludovice	Ples PZKO	Dům PZKO Bl.
21. února	MS PZKO – Ha-Město	Ples tisíciletí	Dům PZKO Bl.
24. února	MS PZKO – Bludovice	Masopustní večírek	Dům PZKO Bl.
28. února	MS PZKO – Suchá	Papučový ples	PZKO Suchá
28. února	MS PZKO – Bludovice	Mládežnický ples	Dům PZKO Bl.
24. března	MS PZKO – Suchá	Přednáška o Argentině	PZKO Suchá
29. března	MS PZKO – Suchá	Setkání pánů v nej. letech	PZKO Suchá
6. dubna	MS PZKO – Šumbark	Přednáška o činnosti Polské lékařské společnosti v ČR	PZKO Šumbark
12. května	MS PZKO – Životice	Den matek	PZKO Životice
19. května	MS PZKO – Suchá	Den matek	PZKO Suchá
20. května	MS PZKO – Město	Program dětí z polské MŠ	Klub důchodců
22. května	MS PZKO – Šumbark	Zájezd-Hornické muzeum	
27. května	MS PZKO – Suchá	Lidové zvyky – letnice	PZKO Suchá
29. května	MS PZKO – Šumbark	Oslava zelených svátků	PZKO Šumbark
3. června	MS PZKO – Město	Oslavy letnic	Soběšovice
6. června	MS PZKO – Šumbark	Smažení vaječiny	PZKO Šumbark
12. června	Škola Bludovice	Zahradní radovánky	Dům PZKO Bl.
17. června	MS PZKO – Suchá	Zájezd – Kraków	
24. června	MS PZKO – Město	Zájezd – Jeseník, Zlaté Hory, Lipová	
25. června	MS PZKO – Bludovice	Výlet – Filipka	PZKO Hrádek
7. srpna	MS PZKO – všechny	Pietní shromáždění u příležitosti 60. výročí životické tragédie	
28. srpna	MS PZKO – Bludovice	Slezské dožínky	Dům PZKO Bl.
4. září	MS PZKO – Suchá	Sušské dožínky	PZKO Suchá
24. října	MS PZKO – Bludovice	Výstava ovoce a zeleniny	Dům PZKO Bl.
13. listopadu	Městský výbor PZKO	Setkání s kulturou	KD P. Bezruč
4. prosince	MS PZKO – Šumbark	Setkání dětí s Mikulášem	PZKO Šumbark
11. prosince	Školská matice ředitelství polské školy v Bludovicích	Sváteční koncert	ZUŠ L. Janáčka

Jiné zajímavosti

Při příležitosti 80. výročí založení evangelického kostela v Prostřední Suché, proběhl 3. srpna festival církevních sborů.

V programu festivalu vystoupil pěvecký sbor slezské evangelické církve a.v. „Vyznání“ z Albrechtic, sbor PZKO „Suchá“, sbor PZKO „Stonava“, „Tomaszowské trio“ a Církevní sbor evangelicko-augsburské farnosti v Tomaszowě Mazowieckém. Na varhany hrály Sylva Kročková a Natuta Syrková.

Na zakončení festivalu vystoupily společně sbory „Suchá“ a „Stonava“ se skladbou „Hymna třetího tisíciletí“, kde sólo zazpíval člen opery v Berlíně Klemens Slowiczek. Jako host zazpívala Shirley Betssol ze San Diega v USA. Kostel byl zaplněný do posledního místa a věřící děkovali umělcům bouřlivým potleskem.

27. října byla zahájena jubilejní **výstava malíře Oskara Pawlasy** u příležitosti svého životního jubilea (nar. 18.7.1924 v Prostřední Suché). Znamý grafik, autor architektonických řešení, plastik a medailí, ilustrátor, ale hlavně malíř, člen a dlouholetý předseda Polského sdružení umělců v České republice vystavoval v Mánesově síni v Karviné své obrazy. Výstava pak byla přemístěna do české základní školy na ul. Frýdecké v Havířově – Bludovicích a od 22. listopadu do 21. prosince ji mohli navštívit havířovští občané a mládež. Malířovy práce (zejména krajiny) můžeme najít v tuzemských a zahraničních galeriích a v soukromých sbírkách. Vystavuje doma i v cizině. Je přezdíván havířovským „Canalettem“.

Z iniciativy Oskara Pawlasy byla v roce 1957 organizována první výstava v nově budovaném Havířově.

Setkání s kulturou

Městský výbor PZKO Havířov, který je také reprezentativním orgánem místních skupin PZKO na území města Havířova, pořádá od roku 1994 vždy na podzim celoměstskou akci „Setkání s kulturou“. Akce má již tedy několikaletou tradici a navštěvují ji havířovští i mimohavířovští milovníci hudby, zpěvu, tance a folklóru, a také školní mládež, která má vstup volný. V rámci této kulturní akce vystoupila řada pěveckých a tanečních souborů a sólistů. Cílem akce je mimo jiné propagovat národní a národnostní kulturní dědictví, dát možnost našim i zahraničním souborům předvést naší veřejnosti svůj různorodý kulturní program a poznat také naše město.

V roce 2004 se „Setkání s kulturou“ konalo pojedenaťet, a to 13. listopadu v KDPB. Vystoupil smíšený pěvecký sbor „Suchá“ a soubor písní a tanců „Suszanie“ z Horní Suché. Program byl velmi pestrý. Pěvecký sbor měl ve svém repertoáru vážnou a zábavnou hudbu, vokální soubor zpíval lidové písně, hlavně z Těšínska a taneční soubor „Suszanie“ bravurně provedl slezské, polské a slovenské tance. Publikum živě reagovalo na výstupy tanečníků a sboristů a opakovaným potleskem si vyžadovalo opakování jednotlivých bodů programu.

V polském tisku (Glos Ludu – 16.11.2004) se píše: „Hornosušané svým kulturním programem potvrdili přítomné v sále p. primátorce Miladě Halíkové, že takové polské iniciativy jsou hodny podpory, a publiku, že na podobné kulturní akce stojí za to přijít znovu.“

Slezské dožínky v Bludovicích

Poslední srpnovou neděli roku 2004 se v prostorách bludovického Domu PZKO konaly již 35. tradiční Slezské dožínky, jež byly jako vždy symbolem završení času sklizně a zároveň oceněním těžké práce místních zemědělců.

Členové místní organizace Polského kulturně osvětového svazu se na dožínky pečlivě připravili. Pekly se koláče, vařily se a smažily dobroty místní kuchyně. Zbývalo jen doufat, že bude vstřícné i počasí. A bylo vskutku krásně.

Slavnosti začaly tradičním dožínkovým průvodem, po kterém následoval působivý program mladého folklórního souboru „Błędownianie“ (za vedení Dagmar Owczarzy a Marcina Pisuly), a poté souboru „Suszanie“ (umělecká vedoucí Janina Rzyman). První soubor si okamžitě podmanil obecenstvo svými původními slezskými tanci, prezentace tanečnicků z Horní Suché se neomezila pouze na místní folklór, ale ohromila přítomné mistrovským provedením náročných slovenských zbojnických tanců. Oba soubory doprovázela zkušená kapela „Kamraci“.

Po ukončení pódiového programu hospodáři těchto dožíněk, Renata a Tadeusz Nowakowi, obcházeli všechny návštěvníky, od stolu ke stolu, aby jim nabídli tradiční slezský koláč a popřáli hezkou zábavu. K poslechu pak hrála všem zde známá dechovka „Těrličanka“. Lidé se bavili vskutku až do pozdního večera.

Folklórní soubor „Błędownianie“

Soubor Błędownianie vznikl na jaře r.2004 při místní skupině PZKO, ovšem jeho oficiálnímu založení předcházela pokus dát dohromady několik mladých lidí, aby na školním plese zdejší polské ZŠ vystoupili s polonézou. Byl to nápad paní učitelky Dagmar Owczarzy, která do té doby na škole pravidelně vedla rytmiku, ovšem s malými dětmi. Paní Owczarzy samotné se dostalo taneční průpravy od ranného dětství, chodila do školní rytmiky, později navštěvovala hodiny baletu při ZUŠ, v době studia na gymnáziu byla členkou folklórního souboru „Olza“ a „Błędownice“. Získala obrovské zkušenosti a nabyla choreografických schopností. Soubor „Błędownice“ se přes veškeré úspěchy a četná vystoupení v zahraničí z objektivních důvodů rozpadl. Po několikaleté odmlce se zrodil nápad – obnovit soubor, při čemž potenciálními členy měly být děti bývalých tanečnicků souboru z Bludovic.

A tak začaly pravidelné zkoušky – někdy po vyučování, ovšem pravidelně v sobotu od 9 do 15 hod. Přišla řada i na výjezdní soustředění, kde se soubor měl šanci více stmelit. První kroky, zejména pro chlapce byly velmi pracné, avšak díky mistrovskému vedení nejen paní choreografky, ale také Marcina Pisuly, kdysi tanečnicka souboru „Górnik“ a „Śląsk“, pohybová úroveň se zlepšovala velmi rychle. Poprvé soubor vystoupil na Školních radovánkách 2004, poté na Dožínkách a konečně na Vánočním koncertě v prostorách ZUŠ L.Janáčka. Všechna tato vystoupení byla přijata s nadšením. První úspěchy vybídly členy souboru k další práci. Začalo se s nácvikem plesového programu – v moderním stylu i rytmu.

Na devíti plesích vystoupení 20 mladých lidí (13 – 17 let) doprovázel potlesk od začátku až do samotného konce. Zdá se, že pokračovatelé kdysi úspěšného souboru „Błędowice“ jsou na světě.

Je důležité podtrhnout, že soubor prezentuje místní, neopakovatelný a především původní slezský folklór (jeho součástí nikdy nebyla cimbálová muzika), který po několik let v Havířově absentoval (vynikající soubor Vonička má ve svém repertoáru poněkud jinou folklórní oblast). Členové souboru vystupují v originálních místních krojích, zachovaných po babičkách a dědečcích. Bylo třeba také pořídit věci nové, především bohaté prádlo pro dívky. Problémem pak zůstaly boty, obyčejné černé střevíčky nejsou ke koupi a vysoké boty pro chlapce, ty se musí nechat ušít na zakázku. Inu, i kultura je závislá na finančních prostředcích. V příštím roce má soubor v plánu zúčastnit se jubilejních oslav založení města Havířova, reprezentovat na tradičním Festivale PZKO v Třinci a prestižním Svátku horalů v Jablunkově, který je součástí mezinárodního „Tygodnia Kultury Beskidzkiej“ ve Visle.

Vánoční koncert v provedení žáků ZŠ s polským jazykem vyučovacím a souboru „Błędowianie“

Plně hlediště velkého sálu ZUŠ L. Janáčka, na pódiu svítí adventní věnec, v pozadí jesličky, přítomí a téměř pronikavé ticho.... Najednou vše ožívá, scéna je plná děvčátek v mikulášských sukýnkách i malých čertic, k tomu tradiční polské koledy, vánoční poezie a také baletky sněhulenkou v rytmu „Jingle bells“. Sborový zpěv střídá roztomilé vystoupení dětí z mateřské školky. Druhá část pak patří tanečnímu souboru „Błędowianie“ a lidové kapele „Kamraci“. Doprovází je vystoupení školního folklórního souboru, jehož členy jsou téměř všechny děti nižšího stupně školy. Diváci ocenili nevšední zážitek vřelým potleskem, nechyběly ani květiny a slova uznání. Koncert se určitě vydařil.

Včelaři z Havířova slaví jubileum.

Právě před 95 lety byl založen včelařský spolek v Dolních Bludovicích, který sdružoval včelaře i z okolních obcí: Životic, Horních a Prostředních Bludovic, Dolních Datyň a později i Prostřední Suché, Těrlicka a Žermanic. Prvním jeho předsedou byl Josef Říman, který tuto funkci vykonával 60 let. Další předseda Robert Holeš v této funkci setrval 21 let, takže organizace trvající 95 let má teprve třetího předsedu.

Nejstarší záznamy spolku byly ztraceny při záboru Těšínska polskou armádou v roce 1938, kdy byl vyhnán ze zabraného území i jednatel spolku Josef Szymík. V meziválečném období byl chov včel hodně rozšířen, například v Dolních Datyních byly včely u každého čtvrtého domu. O aktivitě spolku svědčí články v časopise „Moravská včela“, který byl vydáván pro včelaře z Moravy, Slezska a Podkarpatské Rusi. V jeho 3. čísle z r. 1931 je zpráva z valné hromady spolku v Bludovicích, z níž vyplývá, že v roce 1930 měl spolek

Je pozoruhodné, že všechny politické režimy v době míru i v době válečné, které se vystřídaly na našem území, si byly vědomy významu včel a včelařství podporovaly. Již z doby Marie Terezie je znám její dekret o ochraně včel. V meziválečném období byl včelařům prodávám nezdaněný cukr, za polské okupace dostávali včelaři na krmení cukr denaturovaný pískem a řezinami, za německé okupace to byl napouš-

42 členů, byla uskutečněna jedna valná hromada, jedna členská schůze, spolek objednal vařák na vosk a 300 sklenic na med. Členům bylo přiděleno 5300 kg daněprostého cukru, který platili po 4,20 Kč. Spolek dal zpracovat 32 kg voštic od členů na mezistěny. Na celostátní výstavě v Karviné v r. 1934 byl spolku udělen diplom za jeho dobrou organizátorskou práci a účast členů na výstavě se svými exponáty

Nejvíce včelstev na území Havířova bylo 534 v roce 1989, nejméně 281 v roce 1987 a nynější stav je 322 včelstev, která obhospodařuje 43 členů ZO ČSV.

I zdejší včelaři se v minulosti potýkali s chorobami včel – akarinozou, morem včelího plodu (při jeho výskytu se veškeré včelstva i inventář pátil) a varroázou. Tato záležitost je nyní na našem katastru pod kontrolou. Význam včel spočívá především v jejich opylování hmyzosnubných rostlin. Není problémem dovézt levný med ze zahraničí, i když jeho dovoz způsobuje častým obsahem včelích nákaz, reziduí léků a někdy i složením. Problémem dovozu je, že nelze s medem současně dovézt opylovací činnost včel. Český med, který splňuje přísnější českou normu, než je norma EU, je v zahraničí hodně ceněn pro svou kvalitu a neobsahuje rezidua léčiv.

Ing. Miroslav Szop
předseda ZO ČSV

těný cukr, po válce, kdy byl cukr na přidělové lístky, byl přiděl na včelstvo 7 kg cukru a pak následovaly již známé dotace na zazimování včel, jejichž výše kolísala mezi 30 až 40 Kč na včelstvo. Ve snaze zabránit současnému trvalému úbytku včelstev byly od r. 1997 zavedeny státní příspěvky do 150 Kč na včelstvo, které jsou však zdaněné. Nyní chovu včel věnuje pozornost i Magistrát města se zastupitelstvem.

Jsme na poslední straně KRONIKY 2004. Na závěr chci poděkovat všem, kteří při tvorbě Kroniky pomohli a nebo přispěli radou a činem. Děkuji členům kulturní komise, kteří pomohli v začátcích mé kronikářské práce.

Paní Mgr. Daniele Zarembové a Mgr. Danutě Kulové za seřídění a sepsání materiálu k příloze „Ze života polské národnostní menšiny“ a fotografovi panu Josefu Talašovi za nádherné fotografie, které obrovským dílem přispěly k zachycení událostí tohoto roku v našem městě.

Mnohé se událo a změnilo za tento rok i v mém osobním životě, výtvarnou činnost jsem si ponechala už jen jako oblíbený koníček a věnuji se práci pro velkou pojišťovnu.

Kroniku města Havířova za rok 2004 dopisuji 10. dubna 2005 již pod svým dívčím jménem.

Jana Vítová